

رییس سابق موسسه تحقیقات پسته کشور تصریح کرد علت بحران آب، سوء مدیریت دولت و کشاورزان است

باشد. یعنی اگر نهاد را تغییر ندهید، اینقدر نهاد کهنه برای شما هزینه ایجاد می‌کند که با اینکه ممکن است تغییرات، مشکلات سیاسی برایتان ایجاد کند، ولی مشکلات و فشارهای سیاسی کمتر از هزینه‌های نهاد کهنه است.

عبداللهی به صراحت گفت: الان از نظر صنعت پسته زمان آن تغییر است. یعنی اینقدر هزینه‌ی نگه داشتن این نهاد کهنه، بالا است که هیچ منطقی نمی‌گوید که این نهاد کهنه را نگه دارید.

او با بیان این‌که باید ساختار سازمانی را تغییر دهیم، خاطر نشان کرد: انجام نشدن اصلاحات نهادی هزینه‌ای برابر با نابودی صنعت پسته (هزینه فرصت) دارد. هزینه‌ای که بزرگ‌تر از هر گونه پیامد سیاسی به عنوان هزینه مبادلاتی تغییرات است.

او مراحل تغییرات نهادی را ۴ گانه دانست و گفت: این ۴ مرحله، تغییر تفکر، پردازش سیاسی، تغییر نهادی و تغییر عمل هستند.

عبداللهی افزود: اولین مرحله، تغییر تفکر است. یعنی تفکرات مردم بایستی تغییر کند تا بتوانیم سه مرحله بعد را انجام دهیم. وقتی مردم از نظر تفکری آماده شدند، آن زمان نخبگان سیاسی این تفکرات را پردازش می‌کنند و آن را به قانون یا سیاست تبدیل می‌کنند.

او با بیان این‌که تا مردم نخواهند هیچ اتفاقی نمی‌افتد، ادامه داد: تا زمانی که مردم نخواهند کاری صورت بگیرد، دولت هیچ کاری نمی‌تواند انجام دهد.

عبداللهی با بیان این‌که برای تغییر تفکر، بایستی سه فاکتور عوامل عینی، عوامل ذهنی و اطلاعات و آموزش را در تفکر مردم تغییر دهیم، خاطر نشان کرد: عوامل ذهنی یعنی آنچه که در ذهن مردم در مورد مسائل هست. عوامل عینی آن چیزی است که دارند می‌بینند، آموزش و اطلاعات هم چیزی است که ما به آن‌ها می‌دهیم.

او افزود: مثالی در این زمینه که داریم در شهرستان‌های رفسنجان و انار، خاموشی موتور چاه‌ها در پاییز دو سال انجام شد، اما چون ذهنیت مردم برای پذیرش این مسئله آماده نبود، فشارهای سیاسی باعث شد که این اتفاق نیافتد و کل این مساله از بین رفت.

او با بیان این‌که نخبگان سیاسی چیزهایی را مطرح می‌کنند که مردم خوشحال شوند و دوست داشته باشند، یادآور شد: نخبه‌ی سیاسی، محبوبیت و رای می‌خواهد و هیچ‌کس از نخبه سیاسی توقع ندارد تا آن‌چیزی که مردم دوست ندارند، انجام دهد. چون مردم دوست نداشتند چاه‌هایشان را خاموش کنند فشار آوردند و نمایندگان مجلس اعتراض کردند و

درست شود و بعضی ساختارهای سازمانی و تشکلات سازمانی اصلاح یا ایجاد شوند تا مشکل حل شود.

او با بیان این‌که اگر بخواهیم این سه را اصلاح کنیم، بایستی اصلاحات نهادی انجام دهیم، یادآور شد: مثلاً مطالعه‌ای که اخیراً انجام شده است نشان می‌دهد که تحقیقات و ترویج کشاورزی باعث افزایش دانش کشاورزان در خصوص زمان مصرف آب شده است اما این دانش تاثیری در عملکرد باغات پسته نداشته است.

عبداللهی ادامه داد: بررسی بیشتر نشان می‌دهد که ساختار حاکم بر سیستم آب، اجازه تاثیرگذاری این دانش را نمی‌دهد. برای تغییر این سیستم لازم است تا قوانین، سیاست‌ها و ساختارهای سازمانی تغییر کند. او خاطر نشان کرد: چطور از کشاورز بخواهیم که آب را انتقال مکانی بدهد، در صورتی که ساختار سازمانی و ساختار نهادی کافی در این زمینه وجود ندارد.

عبداللهی با اشاره به این‌که سیاست، قانون و سازمان تحت عنوان نهاد شناخته می‌شوند، تاکید کرد: برای اصلاح سه عامل فوق، نیاز به اصلاحات نهادی است. لذا نیاز است تا در صنعت پسته اصلاحات نهادی مناسب صورت گرفته و گرته فعالیت‌های اصلاحی دیگر، یا بی‌تاثیر خواهد بود و یا دارای اثرات پایینی می‌باشد.

زمان اصلاحات نهادی پسته فرارسیده است
او افزود: از دیدگاه تئوری تغییرات نهادی زمانی بایستی صورت گیرد که هزینه‌های فرصت تغییر بیشتر از هزینه‌های مبادلاتی فشارهای سیاسی

ماهنامه پسته - عضو هیات علمی مرکز تحقیقات پسته کشور در همایش پسته با تاکید بر لزوم انجام اصلاحات نهادی در صنعت پسته، گفت: به زبان‌های مختلف می‌شنویم که سودآوری صنعت پسته کاهش یافته، منابع آب در مناطق پسته کاری در حال تخریب هستند، بهره‌وری استفاده از نهاده‌ها در صنعت پسته پایین است، عملکرد هکتار باغات پسته کاهش یافته و فقر در مناطق پسته کاری افزایش یافته است.

دکتر محمد عبداللهی با بیان این‌که کشاورزان ما، انسان‌های بی‌مسئولیت و کم کاری نیستند، افزود: کشاورزان انسان‌های بسیار فعالی هستند که از آب شور با EC، ۲۰ هزار، پسته برداشت می‌کنند و کیلویی ۱۰ دلار می‌فروشیم.

عبداللهی با بیان این‌که بر خلاف سایر محصولات کشاورزی، سرمایه‌گذاری در صنعت پسته نسبتاً خوب است، یادآور شد: دولت در حد توان در حال حمایت از صنعت پسته است. یعنی دولت بیش از این بضاعت ندارد. تحقیقات کشاورزی در حد قابل قبولی انجام شده، ترویج فعالیت‌های خوبی انجام داده است.

او با طرح این سوال که "چرا این همه تلاش به ثمر نمی‌نشیند و وضعیت صنعت پسته چشم انداز امیدوارکننده‌ای ندارد؟"، اظهار داشت: وقتی که مطالعات اقتصادی و اجتماعی را انجام می‌دهیم، بیشتر به این نتیجه می‌رسیم که بایستی در قوانین، سیاست‌ها و ساختارهای سازمانی تغییر صورت بگیرد تا مشکلات حل شود.

این دکترای اقتصاد کشاورزی خاطر نشان کرد: باید بعضی قوانین اصلاح شود، بعضی سیاست‌ها

زحمت زیادی که موسسه تحقیقات پسته، سازمان جهاد کشاورزی، فرمانداری، اداره برق و اداره آب انجام داده بودند و طی دو سال داشت جا می‌افتاد، به هم ریخت. پس تا زمانی که ذهنیت مردم آمادگی کافی را نداشته باشد، نمی‌توانیم هیچ قدمی برداریم.

دولت برنامه‌ای برای تامین آب ندارد

او با اشاره به لزوم تغییرات ذهنی مورد نیاز در حوزه آب گفت: در مسایل آب بعضی ذهنیت‌ها وجود دارد که باید تغییر دهیم. این ذهنیت الان در ذهن همه کشاورزها است که انتقال آب بین حوضه‌ای صورت می‌گیرد که باید عوض شود و تبدیل شود به اینکه انتقال آب صورت نمی‌گیرد؛ نه از خلیج فارس، نه از دریای خزر، نه از کارون و نه از هیچ کجا، آب به استان کرمان نمی‌آید.

عبداللهی افزود: این ذهنیت وجود دارد که دولت حتماً برنامه‌ای برای تامین آب دارد. این ذهنیت باید به اینکه دولت هیچ برنامه‌ای برای تامین آب ندارد، تغییر داده شود. واقعیت این است که دولت می‌تواند از منابع آب حفاظت کند و یکی از وظایفش است، اما آب برای کشاورز نمی‌آورد.

او ادامه داد: نمونه دیگری که در ذهن مردم است این است که علت بحران آب، خشکسالی است. این ذهنیت باید عوض شود. باید تبدیل شود به اینکه علت بحران آب سوء مدیریت دولت و کشاورز است. عبداللهی تصریح کرد: زمانی که دولت در منطقه غیر مجاز پروانه داده و کشاورز بیش از پروانه بهره‌برداری کرده است، هیچکس به غیر از خودمان مقصر نیست. او اظهار داشت: ذهنیت دیگری که الان هست و باید عوض شود این است که منابع آب نامحدود است

و نباید نگران آینده بود. این ذهنیت باید تبدیل شود به این که منابع آب محدود است و بایستی استفاده بهینه از آب در دستور کار قرار گیرد. یک ذهنیت دیگر این است که انسان به عنوان اشرف مخلوقات حق دارد از منابع آب به هر نحوی که دوست دارد، استفاده کند که باید تبدیل شود به این ذهنیت که انسان به عنوان جانشین خدا بر روی زمین باید از منابع آب به عنوان آیات الهی حفاظت کند.

او در ادامه بعضی از عوامل عینی که باید به خوبی برای مردم نمایش داده شود را برشمرد و گفت: خشک شدن چاه‌های آب، خشک شدن باغات پسته، کوره‌های زغال سازی، مهاجرت روستاییان، پسته کاران ثروتمندی که الان فقیر شده اند، پیامدهای استفاده درست از آب و سیستم های آبیاری تحت فشار از جمله عوامل عینی است که باید نمایش داده شود.

عبداللهی افزود: زمانی می‌گفتند که پوست‌های پسته بیرون ریخته را نشان ندهید. اگر بگویید که باعث آفلاتوکسین می‌شوند، ضد امنیت ملی است. اما وقتی این‌ها را نشان ندهید، خود این‌ها باعث می‌شود که مشکل پیدا کنیم.

او ادامه داد: شما نمی‌توانید بگویید که چاه‌های ما خشک شده، این‌ها را نگوئیم چون باعث می‌شود که از نظر سیاسی مشکل پیدا کنیم. هیچ مشکلی نیست، باید گفت و مشکل را هم پیدا کرد. اگر نگوئیم هزینه‌اش خیلی بیشتر خواهد بود.

رئیس سابق موسسه تحقیقات پسته کشور گفت: اگر ما نیاز داریم که تغییر نهادی ایجاد شود، پیش نیاز آن تغییر تفکر است. پس اگر نیاز به تغییر در سیاست‌ها،

قوانین و سازمان‌ها و در نهایت انجام اصلاحات نهادی باشد، راهی جز ایجاد تغییر در تفکرات مردم نیست. تا چنین اقدامی صورت نگیرد انجام اصلاحات نهادی غیر ممکن بوده و راه توسعه صنعت پسته ناهموار خواهد بود. نه اینکه اتفاق نمی‌افتد، بلکه کند است. باید ببینیم که چه کسی باید این تغییر و تفکر را انجام دهد؟

تغییر تفکر بر عهده نخبگان علمی

عبداللهی افزود: وظیفه اصلی تغییر تفکرات مردم بر عهده نخبگانی است که نیازی به رای مردم ندارند. لذا نخبگان علمی در حوزه‌های مختلف باید این کار را انجام دهند. نخبگان سیاسی که نیازمند جلب آرا مردم و کسب محبوبیت هستند بایستی بعد از تغییر تفکرات مردم، نسبت به پردازش آن و انجام اصلاحات نهادی، اقدام کنند.

او خاطر نشان کرد: در ابتدای کار، هیچ نخبه سیاسی نمی‌تواند هیچ قانونی بر ضد خواسته های مردم تصویب کند که اگر این کار را بکنند رای نمی‌آورد.

عبداللهی اظهار داشت: در فرآیند اصلاحات نهادی، رسانه نقش مهمی بر عهده دارند.

او در ادامه، اقدامات گسترده اطلاع رسانی، آموزشی، فرهنگی و ... تغییر تفکر کشاورزان از روش‌های سنتی به علمی و تغییر دیدگاه آنها برای حداکثر نمودن منافع اجتماعی به جای حداکثر کردن منافع شخصی، شناسایی ساختارهای سازمانی مناسب و تصویب قوانین و ارائه سیاست های مناسب جهت عملی نمودن تفکرات بیان شده را گام های لازم جهت انجام اصلاحات نهادی در صنعت پسته اعلام کرد.

